

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA
KATEDRA MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA A EURÓPSKEHO PRÁVA

Paneurópska vysoká škola v Bratislave	
Dátum:	27.9.21
Ev.č.:	DFP-136/2021
Prílohy:	Vybavuje:

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma habilitačnej práce: *Zásada lojality v práve Európskej únie*
Autor: *Andrej KARPAT*
Oponent habilitačnej práce: *Peter VARGA*

I Úvod

Na základe menovania za oponenta habilitačnej práce som vypracoval tento oponentský posudok na habilitačnú prácu JUDr. Andreja Karpata, PhD. s názvom „Zásada lojality v práve Európskej únie“, ktorá bola vydaná ako vedecká monografia vo vydavateľstve rw&w Science&New Media Passau-Berlin-Prague v rámci projektu APVV. Habilitačné konanie sa uskutočňuje v odbore medzinárodné právo.

JUDr. Andrej Karpat, PhD. (ďalej ako „autor“) predložil habilitačnú prácu so zameraním na právo Európskej únie, ktoré v súčasnosti zasahuje do viacerých právnych odvetví a je predmetom skúmania v mnohých vedných odboroch, vrátane odboru medzinárodné právo, v rámci ktorého sa habilitačné konanie uskutočňuje.

Autor predložil habilitačnú prácu na tému zásady lojality v práve Európskej únie. Z pohľadu aktuálnosti témy konštatujem, že téma je neustále aktuálna, čo napokon dokumentuje aj sám autor prostredníctvom aktuálnej judikatúry ako aj odkazom na súčasný diskurz v oblasti práva Európskej únie („EÚ“), predovšetkým pokiaľ ide o rozsah povinností riadnej aplikácie práva EÚ orgánmi aplikácie práva v členských štátoch EÚ. K požiadavke na aktuálnosť témy konštatujem, že autor spracoval v súčasnosti veľmi aktuálnu problematiku, ktorá sa v najbližšom období bude vyvíjať, či už v oblasti práva alebo judikatúry – tak Súdneho dvora EÚ ako aj vnútroštátnych súdov.

Habilitačná práca má analytický a komparatívny charakter, autor komplexným spôsobom zohľadnil existujúcu právnu úpravu EÚ, vrátane relevantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorá je veľmi bohato zastúpená pri výklade čiastkových problémov. Autor sa taktiež konfrontuje s názormi právnej vedy, tak domácej ako aj zahraničnej. Autor pri spracúvaní habilitačnej práce zvolil analytický prístup, ktorý zahŕňa aj komparáciu medzi jednotlivými ustanoveniami práva EÚ ale predovšetkým s právnymi poriadkami členských štátov EÚ, ale miestami aj s rozhodovacou praxou vnútroštátnych súdov, čo prináša „vnútroštátny pohľad“ na fungovanie EÚ.

Z formálneho hľadiska má predložená publikácia 178 strán, je členená do štyroch kapitol (nehľadiac na úvod, záver, použité skratky a záver, ktoré majú taktiež v publikácii charakter osobitnej kapitoly). V rámci týchto kapitol autor prehľadne, logicky a systematicky prezentuje svoj pohľad na problematiku zásady lojality, pričom do problematiky vnáša aj vlastný pohľad. Samotné obsahové členenie reflektuje systematickosť zvoleného uhla pohľadu na spracúvanú problematiku.

II Ciele habilitačnej práce

Autor v úvode monografie definoval cieľ práce, ktorým je „*preskúmanie rozsahu povinností členských štátov, ktoré im vyplývajú z únieových právnych noriem a najmä početnej judikatúry Súdneho dvora*“. Autor tak skúma okrem povinností členských štátov EÚ, ktoré sú explicitne spomenuté v zakladajúcich zmluvách aj povinnosti, ktoré Súdny dvor EÚ vyvodil zo zásady lojálnej spolupráce vyjadrenej v čl. 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ. Analytická časť práce sa preto značne venuje judikatúre Súdneho dvora EÚ, finálne závery monografie sú uvedené v závere, kde autor zdôraznil potrebu vzájomnej spolupráce a rešpektu medzi EÚ a členskými štátmi EÚ.

III Obsah monografie (habilitačnej práce) a jej obsahové zhodnotenie

Ako už bolo uvedené vyššie, autor rozdelil monografiu do štyroch kapitol, ktoré popisujú a analyzujú príslušnú problematiku zásady lojality v práve EÚ. Jednotlivé kapitoly na seba logicky nadväzujú a ich obsah zodpovedá cieľom, ktoré autor v úvode definoval. Z prehľadu publikačnej činnosti autora vyplýva, že

problematike sa dlhodobo venuje aj z vedeckého hľadiska, čo je zjavné aj v texte predloženej monografie, ktorá je habilitačnou prácou autora.

IV Povaha práva Únie

V kapitole 2. monografie sa autor venuje povahe práva EÚ, pričom zdôrazňuje osobitný charakter práva EÚ aj z pohľadu jeho autonómie a vlastností, ktoré v jednotlivých podkapitolách analyzuje (prednosť, priamy účinok, bezprostredná uplatniteľnosť, nepriamy účinok). Za zmienku stojí spomenúť, že autor sa nie v rovnakej miere venuje všetkým vlastnostiam práva EÚ, keďže najväčší priestor venuje prednosti práva EÚ (z pohľadu koncepcie úniovej prednosti, vnútroštátnej koncepcie prednosti, vrátane zakotveniu prednosti v právnom poriadku Slovenskej republiky). Aplikáciu jednotlivých vlastností uvádza na konkrétnych prípadoch, ktoré posudzoval Súdny dvor EÚ, ako aj národné súdy členských štátov EÚ, vrátane Ústavného súdu SR, s ktorým autor vedie polemiku. Uvedenú kapitolu hodnotím pozitívne, aj pokiaľ ide o obsahovú stránku, aj pokiaľ ide o formu spracovania.

V Právny režim práva Únie

V tretej kapitole autor objasňuje pramene práva EÚ a ich právny režim. Postupuje od výkladu primárneho práva, následne sa venuje všeobecným právnym zásadám, medzinárodným dohodám a sekundárnemu právu. Z obsahového hľadiska je kapitola spracovaná s bohatými odkazmi na literatúru a príslušnú judikatúru.

VI Povinnosti členských štátov pri zabezpečovaní uplatňovania a dodržiavania práva Únie

V štvrtej kapitole sa autor dostáva k analýze čl. 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ, pričom reflektuje zmenený text tohto ustanovenia po Lisabonskej zmluve. Následne v deviatich podkapitolách analyzuje konkrétne povinnosti členských štátov EÚ vyplývajúce zo zásady lojality. Keďže autor uvádza viac-menej povinnosti členských štátov, v rámci diskusie k práci by mohol ozrejmiť ako ovplyvnila zmena textu čl. 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ uplatňovanie zásady lojality pokiaľ ide o povinnosť EÚ a jej inštitúcií lojálne spolupracovať s členskými štátmi EÚ.

VII Ospravedliteľné dôvody porušenia povinností vyplývajúcich z práva Únie

Piata kapitola monografie vymedzuje situácie, kedy právo EÚ akceptuje porušenie jeho pravidiel zo strany členského štátu EÚ. Autor pracuje s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora EÚ, na základe ktorej vymedzuje jednotlivé dôvody, ktoré sú považované za ospravedliteľné dôvody porušenia práva EÚ. Za zmienku stojí ustanovenie čl. 4 ods. 2 Zmluvy o EÚ, v zmysle ktorého má EÚ rešpektovať národnú identitu členských štátov obsiahnutú v ich základných politických a ústavných systémoch vrátane regionálnych a miestnych samospráv. Autor sa venuje vymedzeniu pojmu národná identita, reflektuje judikatúru Súdneho dvora EÚ, zároveň uvádza vzťah pojmu národná identita k pojmu ústavná identita a definuje určité rozdiely. Zároveň je možné túto otázku uchopiť z viacerých aspektov, stálo by za úvahu považovať v rámci rozpravy na obhajobe, ako ovplyvňuje identita ľudu identitu ústavy a aké sú vzájomné interakcie medzi týmito pojmami aj s ohľadom na aplikáciu čl. 4 ods. 2 Zmluvy o EÚ.

VIII Formálne spracovanie habilitačnej práce a splnenie jej cieľov

Je potrebné vyjadriť uspokojenie z formálneho spracovania monografie, ktorá bola predložená ako habilitačná práca. Práca je písaná zrozumiteľne, text je členený a štruktúrovaný logicky. Autor adekvátne pracoval s množstvom literatúry, prienik s inými zdrojmi v zmysle protokolu o kontrole originality je akceptovateľný (11,75%).

Autor sa zameril na výskum zásady lojality, pričom túto zásadu adekvátne analyzoval, na otázky, ktoré si stanovil aj adekvátne zodpovedal. Práca je do značnej miery analytická, je cenným zdrojom judikatúry k skúmanej čiastkovej problematike. Monografia ako habilitačná práca pokryla základné schémy problematiky, preto sa domnievam, že všetky ciele vymedzené v habilitačnej práci boli splnené.

IX Celkové hodnotenie habilitačnej práce

Habilitačnú prácu po komplexnom posúdení hodnotím z celkového hľadiska ako kvalitnú analýzu problematiky. Autor sa konfrontuje s aktuálnymi problémami a podáva návrhy na ich riešenie, formuluje závery, čím dopomáha k rozvoju odbornej diskusie v skúmanej problematike. Je potrebné vyzdvihnúť analytický rozbor judikatúry.

Vzhľadom na skutočnosti uvedené v tomto posudku a vzhľadom na predloženú habilitačnú prácu konštatujem, že je na úrovni požadovanej pre tento druh prác a odporúčam ju na obhajobu.

X Námety do diskusie v rámci obhajoby habilitačnej práce

Námety do diskusie uvádzam priamo v texte posudku.

V Trnave dňa 27. septembra 2021

doc. JUDr. Peter Varga, PhD.
Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
Katedra medzinárodného práva a európskeho práva
Hornopotočná 23
918 43 Trnava
Email: vargapeter01@hotmail.com